

AP1: 3X3 ANBEFALINGER, DER SIKRER FLERE INSEKTER I LANDSKABET

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Her kan du læse 3x3 anbefalinger, som er udformet af SEGES' fageksperter indenfor hhv natur, planteværn og økonomi, som guider dig til, hvordan du bedst tager hensyn til insektlivet på din bedrift.

Skovperlemorsommerfugl er en sjælden dagsommerfugl i Danmark, som blandt andet trues af mangel på levesteder. Foto: Anne Eskildsen.

Historier om insekternes tilbagegang har fået meget stor bevågenhed i medierne og skabt

bekymring i befolkningen - ikke mindst i landbruget, som er afhængigt af de 'tjenester' som insekterne leverer, fx i form af deres bestøvning af mange afgrøder.

I projektet *Flere insekter i landskabet* har vi fokuseret på at finde løsninger til, hvordan landmanden kan hjælpe med at vende insekternes tilbagegang, under hensyntagen til både produktion, økonomi og natur.

Her kan du læse 3x3 anbefalinger, som er udformet af SEGES' fageksperter indenfor hhv natur, planteværn og økonomi, som guider dig til, hvordan du bedst tager hensyn til insektlivet på din bedrift.

Hvad skal du være opmærksom på ved permanent udtagning af jord til naturformål?

Hvis ikke man ønsker, at arealet udvikler sig til §3 beskyttet natur, kan der søges permanent genopdykningsret på arealet. Det betyder, at arealet ikke vokser ind i en §3 beskyttelse, selvom arealet over tid udvikler en naturtype, som normalt vil betyde at arealet vil være omfattet af en beskyttelse.

På udyrkede arealer vil der over tid indvandre træer og buske. Arealer der har været lysåbne i 2004, skal dog ifølge Lov om drift af landbrugsjord, fortsat holdes lysåbne, medmindre de anmeldes til skovetablering (herunder også selvsåning).

Skemaer til begge anmeldelser kan findes på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

NATUR

- **Bevar eksisterende naturarealer.** Den vigtigste indsats du kan gøre for insekterne, er at sikre, at de gode naturarealer du allerede har på din bedrift, fx overdrev, eng, hede, mose eller skov, bliver beskyttet og forvaltet så godt som muligt. Overvej fx om der er mulighed for græssende dyr på arealerne. Ofte er det de arealer, der har været udenfor dyrkning i længst tid, der har den største naturværdi. Med app'en 'Beskyttet natur' kan du få oplysninger om naturværdien af dine arealer.
- **Pas på småbiotoperne.** Forvalt dine småbiotoper, fx vej- og markkanter, levende hegn og vandhuller så insektvenligt som muligt. Ofte betyder det at lade stå til, og lade naturen udfolde sig på egne præmisser, som fx ved at bevare blomstrende buske, gamle/døde træer og fugtige lavninger. Der er også mange aktive tiltag, prøv fx at undgå at slå vegetationen i maj-august, hvor blomstringen er på sit højeste og placér gerne en beskyttende, udyrket buffer mellem småbiotopen og marken, så den beskyttes mod gødning og pesticider.
- **Tag ukurante arealer ud af dyrkningen.** Overvej, om du har mulighed for at tage urentable eller ukurante arealer i marken ud af dyrkning – dette har dog lavere prioritet end 1 og 2. Særligt tørre/sandede jorde, eller arealer, der ligger op ad eksisterende natur, har potentiale for at udvikle sig til gode levesteder for insekterne. Da der er allerflest insekter knyttet til hjemmehørende plantearter, er det bedst at lade de plantearter, som allerede findes i naturen, indfinde sig på arealet af sig selv.

SPRØJTEPRAKSIS

- **Brug afdriftsreducerende teknik.** Benyt altid 90 procent afdriftsreducerende sprøjteteknik, sænk bommen til maksimalt 50 centimeter, kørsomt og helst i medvind, når der er risiko for afdrift til naturarealer og småbiotoper. Det er samme sprøjteteknik du skal bruge langs vandløb, søer og §-3 natur, når du vil nedsætte sprøjteafstanden ved udbringning af midler med afstandskrav.
- **Luk de yderste dyser.** Undgå sprøjtning af vej- og markkanter. Ved at passe på markkanternes vilde planter giver du bedre betingelser for de vilde insekter, samtidig med at pladsen tages fra de uønskede ukrudtsarter. Afdrift af helt små dråber kan selv med 90 procent afdriftsreducerende teknik ikke helt elimineres de nærmeste få meter nærmest markkanten. Luk derfor de yderste dyser, når du bruger skadedyrsmidler.
- **Kend bekæmpelsestærsklerne.** Bekæmp kun skadedyr, når bekæmpelsestærsklerne er overskredet. Det skåner insekterne og forsinkes udvikling af resistens. Brug så vidt muligt specifikke skadedyrsmidler som Pirimor eller evt. Mavrik Vita mod bladlus – det skåner nyttedyr.

ØKONOMI

- **Overvej at udtage urentable jorde i marken.** Priorité at udtage jordstykker der (a) giver lavt udbytte (b) ligger i kant af marken eller ligger op ad eksisterende natur, fx levende hegn, søer eller gravhøje (c) reducerer kiler og overlap på det dyrkede areal.
- **Brug dit udbyttekort som redskab.** Udbyttekort fra mejetærskeren – eller dine egne erfaringer - vil være et godt redskab til at finde områder, som ikke giver et positivt dækningsbidrag. Det kan f.eks. være meget stive lerpletter, vandlidende områder, grovsand uden vanding eller hjørner, hvor det er svært at etablere en god afgrøde.
- **Arealer med lav dyrkningsværdi har størst naturpotentiale.** Når de rigtige jorde udtages, kan der ofte opnås synergier mellem økonomi og natur. Typisk er det de jorde, der har den laveste dyrkningsværdi, der har størst potentiale til at udvikle sig til ny natur.